

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ ПОСЛУГ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ У М. ЛОДЗЬ

XXI століття - епоха, насамперед, сфери послуг, яка трансформується через задоволення потреб споживачів, шляхом надання кожному з них високоякісних, швидких послуг. Крім того, це час, коли саме комфорт та індивідуальний підхід до кожного є базою успішного розвитку, починаючи з індивіда до цілого суспільства. Варто зазначити, що саме такий вид сфери послуг як громадський транспорт, та способи його надання, виступає як невід'ємний елемент ідентифікації міста. Саме тому розгляд даної тематики має доволі назрілий характер, більше того уже протягом десятиліть знаходить своє відображення у працях багатьох вчених, зокрема, О.С. Філіпова [1], В.П. Ільчук, А.В. Базилюк, І.О. Хоменко і ряд інших [2].

Дослідження та аналіз сучасних форм і тенденцій розвитку підприємництва у сфері послуг громадського транспорту на європейському ринку можна провести на основі майже 120 річного досвіду республіки Польщі, яка у свою чергу перебрала досвід високорозвинутих країн.

Для прикладу, розглянемо місто Лодзь, транспортна система якого вважається однією з найкращих та визнається передовою у своїй злагодженості та ефективності роботи. Варто зауважити, що послуги громадського перевезення тут здійснює комерційна організація зі статусом товариства з обмеженою відповідальністю, заснована 01.01.1993 р. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź (MPK-Łodz) [3], яка за даними 10.01.2017р. налічує 409 автобусів (в більшості марками Mercedes-Benz 628 B02 Conecto G (Euro 6), Solaris Urbino 12 (Euro 6), Volvo) та 498 трамвайних вагонів лише високого класу[4], обладнаних передовими технологіями. Крім цього, компанія володіє значною кількістю пунктів технічного обслуговування, що значно здешевлює ремонтні роботи, і окрім цього формує додатковий капітал.

Зокрема, варто відзначити, що автобуси мають спеціальну автоматизовану платформу (пандус), рівень якої дозволяє безперешкодно пересуватися інвалідам та перевозити дитячі візки, обабіч цього є умисно відведені місця, де з допомогою ременів безпеки, можна зафіксувати такого виду засоби транспортування. Під рівень підйому пандуса, за ухвалою місцевих органів влади, було змінено стандартну висоту тротуару у місцях зупинки, і уже станом на 2017 рік більшість з яких переоблаштували. Іншим технічним нововведенням, яке насамперед спрямоване на туристів, людей з проблемами зору чи слуху, і звичайних громадян є наявна досконало діюча інформативна система, виражена у всіх формах. Окрім наявної карти з виділеним напрямом руху та інтервалом прибуття між заданими пунктами (зупинками), у кожному громадському засобі розміщене електронне табло, з інформацією про час, лінію руху та поточну зупинку прибуття, яка крім того супроводжується автоматичним голосовим

повідомленням. Система діє на основі GPRS датчиків, що у свою чергу допомагає відслідковувати транспортний засіб пасажирами через використання мобільного додатку або пошуку на офіційному сайті перевізника. Про безпосередню згодженість здійснення громадських перевезень у цьому місті свідчить наявність, так званих «розумних зупинок», з наявними електронними валідаторами (у місцях з найбільшим скупчення пасажирів), дисплеєм з даними про розклад руху та назвою зупинки, або ж при його відсутності з картою руху та видруктованим розкладом (у малонаселених регіонах). Говорячи про час прибуття, він є точним до відповідно встановленого графіку, а в разі його зміни, зміни маршруту, інформація розміщується на наявному рекламному дисплеї, або веб-сторінках місцевих видань, головному сайті МРК. У разі запізнення чи відсутності автобуса кожен пасажир може подати скаргу у зручний йому спосіб, проте на практиці кількість скарг прирівнюється нулю.

Окрім використання висококласних автобусів, значним плюсом реформації за останнє десятиліття при проведенні міських громадських перевезень, спільно ухваленим з вказівки уряду міста, є запровадження та використання автоматизованої системи обліку оплати проїзду, введення в дію якої значно полегшило та пришвидшило його процес. Наявність сенсорних, в більшості, валідатора та компостерів розміщених у центрі (валідатор) та при дверях(компостери) автобуса дає змогу усім пасажиром придбати квитки у максимально зручний спосіб : кредитної карти, мобільного рахунку. Купити квиток, використовуючи готівку можна у окремих кіосках. Потрібно зауважити, що до 1 квітня 2017 року водіям надавалося право продажу квитків [4], проте з одного боку для уникнення корупційних дій та, з іншого, для полегшення їх роботи, згідно з нормативами це право припинило свою дію. На цьому етапі варто відзначити, що саме неможливість купівлі проїзного чи квитка готівкою, виступає суперечливим моментом у поєднанні з хоча й нечастими технічними несправностями валідаторів.

Згідно із рекомендаціями місцевої влади та МРК Lodz виділяють два види квитків:

- за часовою дійсністю (20; 40 –хвилинні, денний,, квиток вихідних днів, тижневий, використання яких дозволяється необмежену кількість разів у цих часових рамках, або «мигавка» - проїзний дійсністю від 1 до 3 місяців у формі пластикової ідентифікаційної картки, придбати, відновити чи поновити який можна у спеціальних пунктах обслуговування клієнтів, розташованих рівномірно по місту, згідно із маркетинговим плануванням, зв'язатися з якими можна як безпосередньо, так і в режимі телефонного дзвінка);
- за наявністю пільг (пільгові, надаються учням, студентам, пенсіонерам, особам певного ступеня інвалідності у формі 50% знижки; звичайні).

Грамотна купівля яких дає можливість значно здешевити проїзд. Розмір тарифів, в тому числі моделей, типів і цін на квитки, що застосовуються в місцевому громадському транспорті в Лодзі, і інформацію про осіб, уповноважених контролювати за дотриманням пасажирами своїх зобов'язань, кожен може побачити на інформативному полі, розміщеному в передній частині

автобуса. Міський транспорт окрім денних перевезень курсує у нічну пору з півгодинним інтервалом прибуття. При цьому оплата проїзду не змінюється.

Контроль виконується спеціальними особами - контролерами, які при наявності посвідчення, використовуючи ручний термінал, мають право перевірити наявність чи дійсність квитка пасажира, а при його відсутності чи закінченні дії, надати адміністративне покарання порушниками, у формі штрафу, розмір якого визначається на основі Розділу 7. «Про контроль білетів і додаткові оплати» Положення про місцевий громадський транспорт в м. Лодзі. Контролери працюють за методом «несподіваності» [2]: вони не мають спеціального одягу, час та зупинка після якої здійснюється перевірка також є непередбаченим; працюють у денний та нічний час. Це дає змогу ретельніше контролювати пасажирів, котрі умисно намагаються ухилитися від оплати проїзду.

Аналізуючи досвід громадських перевезень в м. Лодзі, можна сказати, що система розроблена МРК-Lodz в сукупності із рекомендаціями місцевих органів влади, носить практично досконалий характер. Оскільки, задовольняє та покращує усіма можливими способами пересування пасажирів, через комфортний транспорт, добре зорганізований графік руху, вигідну систему оплати проїзду.

Список використаної літератури:

1. Bashynskaya I. World experience in creation the corporate sales manual as internal instrument of marketing communications of industrial enterprise / Bashynskaya Irina, Filippova Svetlana // Вісник ТНЕУ. – 2012. – №5-2. – С. 234-240
2. Організаційно-економічні засади реформування міського пасажирського транспорту / В.П. Ільчук, А.В. Базилюк, І.О. Хоменко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 1. – С. 42
3. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pl.wikipedia.org/wiki/Miejskie_Przedsiębiorstwo_Komunikacyjne_%E2%80%93_%C5%81%C3%B3d%C5%BA
4. Strona startowa Pl – МРК-Lodz [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mpk.lodz.pl/>